



БАЖАНСЬКИЙ Михайло Васильович (псевд.: Кудеяр, Михайло Вірліній; 06. 02. 1910, м. Снятин, нині Івано-Фр. обл. — 18. 01. 1994, м. Детройт, шт. Мічиган, США) — письменник, журналіст, громадський діяч. Закін. укр. гімназію в Коломиї, Вищу політ. школу в Празі (1933). У 1922–23 — організатор Пласту на Снятинщині. Член УВО і гол. обвинувачуваний у політ. процесі покут. гімназистів. 1927–28 перебував у в'язницях Коломиї та Львова. 1929 емігрував до Чехо-Словаччини. 1930 — співорганізатор 1-го з'їзду Союзу укр. пластунів-емігрантів (СУПЕ) і перший прес-референт СУПЕ-Прага. Редагував відновл. ж. «Молоде життя», «Пластову трибуну» (додаток до «Студентського вісника»). 1930–37 — чл. команд. складу в пласт. таборах Карпат. України, 1937–38 — комендант пласт. таборів у Солочині. 1936 Б. — голова Укр.-литов. товариства у Празі, 1936–39 — курінний старшопластун. куреня в Празі. Брав активну участь у розбудові Укр. Карпат. держави. Мав ступінь поручника Карпат. Січі, працював у Бюро преси і пропаганди. 1938–39 редагував уряд. «Бюлетень» (м. Хуст). У часи нім. окупації був чл. редколегії «Наступу» і «Пробою». 1941 переїхав до Львова, де до 1943 працював дир.

Дослід. інституту України. 1941–43 редагував підпіл. часопис ОУН «Сурма». Референт Літ.-мист. клубу (1942–44), чл. культур. ради. Заарешт. гітлерівцями за участь у нац.-визв. боротьбі, ув'язн. у концтаборах 1943–45. У повоєнні роки мешкав у Німеччині, був одним з організаторів табору переселенців у м. Ашаффенбург. Від 1946 — у США. 1950–58 — ред. бюлетеня «За чаром Срібної Землі», президент Укр. літ.-мист. клубу в Детройті (1951–56), гол. ред. «Книги мистців» (1954). Голова Метрополітал. відділу Укр. конгресового комітету Америки у Детройті (1962–65) та Комітету поневол. народів (1962–64). У 1968 започаткував видання ж. «Снятин» і серійне видання «Бібліотеки» з такою ж назвою. Збудував музей-архів і бібліотеку. Від 1974 — президент Укр. дослід. інституту у Гарварді, подарував книгозбірню Гарвард. б-ці. Автор віршів та оповідань. У 30-х рр. друкувався в «Жіночій долі» (Коломия), «Самостійній думці» (Чернівці), в укр. закордон. часописах «Неділя», «МУР», «Український Прометей» та ін. Обстоював ідею укр. державності, писав про нац.-визв. боротьбу українців проти окупантів. Упорядник матеріалів та автор передмови про членів «Залізного Хреста».

Основні праці

Емігрант. Чн., 1933; У вирі життя. Прага, 1941; Як згинула Ольга Бесарабова. Прага, 1941; Гордійський вузол розтято. Прага, 1941; Мозаїка квадратів в'язничних. Мюнхен, 1946; Вічно житимуть...: Біогр. слов. Детройт, 1984; Мемуарна мозаїка. К., 1998.

Рекомендована література

1. Державин В. Три роки літературного життя на еміграції (1945–47). Мюнхен, 1948;
2. Янів В. Дві книжки про Брежнєва // Визв. шлях. 1954. № 4;
3. Снятин, Снятинщина, Україна – в серці Михайла Бажанського. Снятин, 2001.

Л. А. Мельник

Бібліографічний опис:

Бажанський Михайло Васильович / Л. А. Мельник // *Енциклопедія Сучасної України* [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. — К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2003. — Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-38809>. — Останнє поновлення : 2023.

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України (докладніше).